מד: בית שמאי פרק רביעי זבחים

סד"א מן האש כו'. תימה לא לכתוב מן האש ולא בעי לכל: **זה** נמ"ל הגר. דאע"ג דמכפר לא הוה אמינא דליהוי לכהן אלא מידי דמותר [א] למזבח ולא ממונא ובספרים ישנים גרס גזל הגר בהדיא כתיב ביה בפרשת נשא דכתיב לכהן לו יהיה ובקונטרס לא גרים ליה משום דחטאות ואשמות ושאר אימורים [ה] בפרשה בהדיא כתיבי כל אחד ואחד במקומו וסדרן לו הכתוב להכהן כאן מפני מחלוקתו של קרח [ו]:

ואפילו לקדש בו את האשה. כפ' התכלת (מנחות דף מה:) אמרינן גבי שתי הלחם דעצלת וכי עקיבא מי כתיב קודש יהיו לה' ולכהן לה' לכהן כתיב כדכר הוגא דאמר רב הוגא קנאו הקם ומתנו לכהן ופי' שם בקונטרס דמשלמן גבוה קא זכו ועיקר מלתיה דרב הוגא אגזל הגר איתמר בפ' הגזל עליה (כ"ק דף קט:) ולא מצינו דברי רב הוגא בשם אלא בריתא היא התם בשילהי פירקין ובמסכת ערכין בשילהי המקדש שדהו (דף כח:) הא"ם המוסב לה' לכהן קנאו הקם ומתנו לכהן שבאותו המשמר [ז] ונראה דלא גרסינן פרק [ח] התכלת כדכר הוגא אלא הכי גרסינן לה' לכהן קנאו הקם ומתנו לכהן ומיהו לא מצי לפרש לכהן שבאותו משמר כי ההיא דגזל הגר דהתם שהרי ברגל כיו כל המשמרות שוות כדדרשינן בפ' בתרא דסוכה (דף נה:) מדכתיב וכל בכל לות נפשו ושרת אלא כמו שפי' בקונטרס לענין דמשלמן גבוה קא זכו ומיהו מסמע מתוך דבריו דגזל הגר משלמן גבוה קא זכו אי [ט] אפשר לומר כן דהא אמרינן הכא לך הוא ולכנין אפילו לקדש בו את האשה ובקדושין (דף נג:) אמר במקדש בחלקו בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אינה מקודשת משום דמשלמן גבוה קא זכו וג"ל דשאני הכא דגלי קרא לך ולכנין ויש תימה (לך) לה' כגזל הגר למה לי דלגבי [יא] מאי נפקא מינה דקנאו הקם למימר דמשלמן גבוה קא זכו [י]: **בדבר הנעשה בפנים לא פינה.** והא דאמר בהניחקין (גיטין דף נד:) כהן גדול ביום הכיפורים יוכיח דמי פיגול מהימן נהי דפיגול לא הוי פסול מיהא הוי מק"ו וכדאמר לעיל ספ"ק (דף יד.) מודה היה רבי שמעון לפסול מק"ו ומה שלא לשמו כו' וה"ר חיים בן יעקב דהוה פיגול מיירי בפסול שלא לשמו ולא משמע דו דשלא לשמן לא קרי ליה פיגול כדאמר לעיל ספ"ק (דף יג.) דיקא נמי דקתני שהזמה נפסל ולא קתני שהזמה מתפגל: **וכי** מה **למדנו** משור זבח השלמים מעתה. נראה לנין ליה הא דדרשינן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף מט:) מכאשר יורם לאיש לריחו ליותרת ושמי הכליות לפר [מב] יוסי הכיפורים ומקרא אחרינא נפקא ליה להאי תנא: ניורשין ואם גר היה ומת ואין לו יורשין להחזירו להם נתנו הכתוב לכהן ופרשת גזל הגר אמורה בפרשת נשא אם אין לאיש גואל להשיב האשם וגו' וכי יש לך אדם ישראל שאין לו גואל אלא זה גזל [מ] הגר [מא]. גזל הגר בהדיא כתיב ביה לא גרסינן דהא חטאות ואשמות ושאר האמורים בפרשה בהדיא כתיב כל אחד ואחד במקומו וסדרן כל הכתוב כאן מפני מחלוקתו של קרח שערער עליו על הכהונה משל דיוסף אמר [מ] לעוגבו [מב] נשברה רגל פרתו: [מג] **לך הוא ולכנין.** שיהו בנכסים של מוזין שאין בו שום קדושה דממון בעלים הוא ואגזל לחודיה קאי האי לך הוא והאי דכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו אשארא קאי דהוו מידי דאכילה: **תניא אמר ר' אלעזר בו'.** בתנאי קאי: **פיגול בדבר הנעשה בכן בחוץ.** הבעלה שהיה עובד במחשבה והאכילה אחיסב עליה אם מעשה עזרה הם פיגול ואם מעשה היכל הם לא פיגול ולקמן ליף טעמא מקראי: **שוחט** [מב]. שהרי שחיטתה [מג] בעזרה הוא וכל חוץ להכא עזרה הוא: **להוות דמו למחר.** הרי מיסב על אכילת מזבח של הפרכת או על המזבח הפנימי שזו היא זריקתן המפגל [מד]: **על מנת לשפוך שיריים.** שהרי זו אכילת מזבח החיצון דמהניא ביה בשעת עבודת פנים: **כאשר יורם.** כפר כהן משיח כתיב בהפרשת אימוריו: **מה** [מה] **למדנו לו.** משלמים לענין אימורים הרי אף בזה כולן מפורשים אלא וכליות ויותרת אלא לא בא היקש הזה אלא ללמד על הפיגול שהוא למד בכל הקדשים משלמים וכא ללמדך על אלו שאין פיגול נוהג בהן אלא משלמים אין פיגולין אלא על [מו] מעשי עבודה חיצונית ומחשבת אכילות חיצונות שוחט או מקבל או מוליך או זורק ע"מ לאכול בשר [מז] לשפוך שיריים או להקטיר אימוריו חוץ לזמנו אף כאן עד שיחשב בעבודות [מח] על אכילת חוץ: **מחשבתו.** מחשבת אכילתו: **ומעשיו.** עבודה שהוא עובד ומחשב: הלכתא

הרי לוג [הבא] בפני עצמו דלכ"ע מתנותיו שרו ליה ולא מפגלין ליה דתניא [מט] לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פיגול מפני שדם [נ] מתירו לבהונות דברי ר"מ אמרו לו לר"מ והלא [נא] אדם מביא אשמו עכשיו ולוג [נב] מיכן ועד עשרה ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבא עם האשם אלא א"ר ירמיה לעולם ר"מ היא וסמי מיכן נסכים אמר אביי [נג] לעולם לא תסמי ותנא לוג הבא עם האשם והוא הדין לנסכים הבאין עם הזבח והדר תנא נסכים הבאין בפני עצמן והוא הדין ללוג הבא בפני עצמו: חטאת העוף דמה מחיר את בשרה לכהנים: מנא הני מילי [נד] דתני לוי [נה] כל קרבנם [נו] לרבות לוג שמן של מצורע סלקא דעתך אמינא מן האש כתב רחמנא והאי לאו מותר מן האש הוא קמ"ל: [נז] לכל מנחתם [נח] לרבות מנחת עומר [נט] ומנחת הקנאות סלקא דעתך אמינא [ס] ואכלו אותם אשר כפר בהם [סא] ומנחת העומר להתיר אתיא ומנחת קנאות לברר עון קאתיא קמ"ל: [סב] ולכל חטאתם לרבות [סג] חטאת העוף סלקא דעתך אמינא גבילה היא: לכל [סד] אשמם לרבות [סה] אשם נזיר [סו] ואשם מצורע סלקא דעתך אמינא להכשיר קאתו קמ"ל אשם מצורע בהדיא כתיב ביה [סז] אלא לרבות אשם נזיר כאשם מצורע [סח]: אשר ישיבו זה גזל הגר לך הוא [סט] השלך יהיה אפילו לקדש בו את האשה [ע] תניא ר' אלעזר אומר משום רבי יוסי [עא] הגלילי [עב] פיגול בדבר הנעשה בחוץ פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל כיצד היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט להזות מדמו למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים לא [עג] פיגל היה עומד בפנים ואמר הריני מזה על מנת [עד] להקטיר אימורים ולשפוך שירים למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ אבל [עה] היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט לשפוך שירים למחר או להקטיר אימורים למחר פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ א"ר יהושע בן לוי מאי קרא [עו] כאשר יורם משור זבח השלמים [עז] וכי מה למדנו [עח] משור זבח השלמים מעתה אלא מקיש פר כהן משיח לשור זבח השלמים מה שור זבח השלמים עד שיהו מעשיו [עט] ומחשבותיו על מזבח החיצון אף פר כהן משיח עד שיהו מחשבותיו ומעשיו על המזבח החיצון אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כרבי אלעזר שאמר משום רבי יוסי אמר רבא [פ]

הכא כפני עצמו. מצורע שהביא אשמו היום ולוגו לאחר עשרה ימים דלכ"ע מתנותיו שריין ליה בהלכה דהוחיל ולא קדש בכלי כשמזרק דם האשם לא שריים דיליה הוא ולא [פא] שרי ליה ואפ"ה לא מפגלין ליה לדברי הכל דאין בו משום פיגול דקתני אף אני לא אמרתי כו' הלכך בא עם האשם עמי אע"ג דלרבי מתנותיו שריין ליה לא מפגלים ליה שאין מפגל אלא דם [פב] או קומץ את שריו משום דאיתקש מנחה לזבחים: **ותנא.** ריש: **לוג.** הבא עם האשם שדם האשם מפגלו ואע"פ שהיה [פג] לו להכילו לאחר עשרה ימים וממנו אתה למד דה"ה לנסכים הבאים עם הזבח שדם הזבח מפגלן ואע"פ שבידו להכילן לאחר זמן: **ותנא סיפא נסכים הבאים בפני עצמן.** כדקתני לה דומיא דקטרת ולבונה ומנחת כהנים שאין להן מתירין וקאמר דאין מתפגלין אם הקריב מקצתן ע"מ פיגול וה"ה לוג הבא בפני עצמו: **מנסכי מילי.** דמנחת העוף נאכלת [פד]: **כל קרבנם.** גבי סדר מתנות כהונה שנאמר לאהרן הסדר בפרשת קרח וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש וגו' וכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו וקדשים להו הכא כל כל דכולהו: **לרבות לוג שמן.** שאף הוא נאכל שהרי קרוי קרבן דכתיב (ויקרא יד) והקריב אותו הכהן ואת לוג השמן אלמא הוא נמי בכלל והקריב יהיה קרבן. כ"ש במנחות (דף עב.): **ס"ד** [פה] **כו'.** כלומר הא דאיתקיש כל [פו] קרא לרבויי ולא נפקא ליה מקרבנו: **סד"א מן האש כתיב** [פז]. הנותר מן האש ומזה לא עלה לאשים כלל: **ואכלו אותם אשר כופר בהם.** דבר שיש בו כפרה נאכל ושאין בו כפרה אינו נאכל: **לאפיר אחיא.** [פח] תדע דמדינה: **גבילה היא.** לפי שמלקה: **לרבות אשם נזיר.** מזיר שנטמא במת מביא אשם כשטהר מטומאתו ומכשירו להתמיל ולמנות גזירות טהרה והימים הראשונים (פ) יפלו ולרבות [פט] שיהא נאכל דאי לא [צ] כתיב לכל לא מרבינן לה דכתיב אשר כופר בהם אינו נאכל: **אשם מצורע בהדיא כתיב ביה.** דנאכל כי [צא] כתיבת אשם הוא (ויקרא יד) ומיהו נהי דלאשמם כתיב הכא לסדר בפרשה כל עשרים ותרבע מתנות כהונה אלא כל למה [צב]: **אשר ישיבו זה גזל הגר.** דכתיב (במדבר ה) האשם המושב לה' לכהן ומיא (כ"ק דף קו.) אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא זה אשם ממש כשהוא אומר מלבד אילו הכפורים (הרי [צג]) אמור אלא אשם זה קרן שהגחל את מזיבו ונשבע לו ואח"כ הודה משלם קרן וחומש לבעלים ואשם למזבח דכתיב בפרשת ויקרא [צד] והיה כי יחטא ואשם וגו' ואם מת נותן לכל כדברי פוסקים ע"ש, והיינו בריתא דפליגי בה רבי יוסי ורש"י ופסק כר"ש. ושמא ס"ל לרב דיל דלא פליגי רש"י ורבי יוסי בבתיתין בפ' בית שמאי אלא בשחטן בחוץ. אבל הא דתנן בריש קדשי עכו"ם אין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא אליבא דר"ע קתני לה דמה"ת אין חייבין עליהם משום פיגול, וה"נ בתרומה אין חייבין עליה מן התורה וכדסתימנא. גם בבריתא דסיפתא התם בפרק ביש ה"ב בכל הספרים עתיקי דוקני אשר נמצאו בידי היה קדשי עכו"ם לא נהנין וכו' ואין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא ואין עושין וכו' אבל קרבנן טעון נסכים אמר רבי יוסי ראיה אני בכולן להחמיר וכו', הלא נרסי דברי רש"י, וכן נראה מדברי התוס' ע"ש, והשתא

מסורת הש"ס

(א) [מנחות נח: תוספ' דיה"ק], (ב) מנחות נח. קנ. [ע"ש כתה שיעורין עי' ספרי קרח קיז. (ג) [מנחות עג. ע"ש], (ד) שם, (ה) מנחות יח. [תוס' ד"ה ה"נ] תי"כ צו פר"ג ה"ז, (ו) ע' תוס' לעיל יד. ד"ה מודה וכו' ותוס' מנחות יח. ד"ה פיגל כו' ותוס' ביצה נד: ד"ה דלי מוכח דל"נ הגלילי וכן במנחות ליתא וכן לקמן בסמוך הלכה כר"ש משום רי יוסי ליתא הגלילי, (ז) תולין קח. ע"ש, (ח) מנחות סח:, (ט) ב"ק קט., (י) ירושי' הוריות פ"ג ה"ד, (כ) עי' צ"ק, (ל) [וע' כתו' דמנחות שהקשו דלפ"ז מאי פריך אשם מצורע בהדיא כתיב ביה וע"ש ורק"י אמר כלן], (מ) [ע"ש כתו' מנחות שכתבו כענין אחר], (נ) וע' תו' מנחות עג. ד"ה ואפי'.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ס"ד כלומר כ"ל ותיכנ מ' נתתה: (ב) ד"ה לרבות אשם נזיר וכו' יפלו הס"מ ואח"כ מ"ה אשם מצורע בהדיא וכו' אלא כל אתה לרבות שיהא נאכל אלא וכו' מיהו בעטרה הס"מ ואח"כ מ"ה אשר ישיבו: (ג) ד"ה לא פיגל ל"ל קודם ד"ה (המפגל) עכ"ל מנה:

גליון הש"ם

נמ' ואתי נ"ר חילול. ע"ל דף מו ע"א תוס' ד"ה ה"ג:

ליקוטים

אגל' בדבר הנעשה בפנים לא פגל. הנה לעיל כתבתי דבהזאת פנים אם חישב על פנים, כגון שיזה קצת הזאת לאחר הדי פיגול אי לאו דאחיר אין כפגל מחיר, דנמשכתי אחר דברי הרי"מ, אבל דברי ב"ש מאי דמבואר בזבחים מ"ד ע"ב להייא דר' יוסי חלוף משלמים ראין פיגול רק במעשה חדין אבל בפנים אין פיגול כלל עיין שם, וגם זה צ"ע דהמשנה דבזה שמאי ובית הלל לעיל ל"ד ע"ב דאמרי דמחזבה הפנימי אין פיגול כיון דמעכב, וכן הסדגא שם וכדף מב ע"ב ר"מ וחכמים כולם סוכרים דבמחנות הפנימיות מפגלים דלא כר' יוסי. ורב פסק דלבתא כר"י. אין זה קושיא כל כך דיכול לפסוק הילכתא אפי' נגד הרבה גאונים, אך דברי הרי"מ הנהדרים מאד דפוסק הלכה כר' יוסי, ומביא קודם לכן דין זה דאינו פיגול כי כולם כאחד השובים ולמה ליה, הא בלאו הכי אין פיגול כלל בפנים. יצ"ע גדול.

(מ"ש מל' קמ"ד)

מ"ש בריתא דרבי ר"ש, אפר' ר' יוסי ב'. (הרמב"ם) בהל' פסה"מ בפס"ח פסק ז"ל קדשי עכו"ם אין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא, והיינו ברי"ש. ובפוסף הל' מעה"ק פסק השוחט קדשי עכו"ם בחוץ חייב, והיינו דלא כר"ש. ובס"ה מהל' מעילה כתב קדשי עכו"ם אם לבדן הבית הקדישן בתלין בהן ואם קדשי מזבח הן אין בהם מעילה מן התורה וכו', אבל אסור ליהנות בהן כדברי פוסקים ע"ש, והיינו בריתא דפליגי בה רבי יוסי ורש"י ופסק כר"ש. ושמא ס"ל לרב ז"ל דלא פליגי רש"י ורבי יוסי בבתיתין בפ' בית שמאי אלא בשחטן בחוץ. אבל הא דתנן בריש קדשי עכו"ם אין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא אליבא דר"ע קתני לה דמה"ת אין חייבין עליהם משום פיגול, וה"נ בתרומה אין חייבין עליה מן התורה וכדסתימנא. גם בבריתא דסיפתא התם בפרק ביש ה"ב בכל הספרים עתיקי דוקני אשר נמצאו בידי היה קדשי עכו"ם לא נהנין וכו' ואין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא ואין עושין וכו' אבל קרבנן טעון נסכים אמר רבי יוסי ראיה אני בכולן להחמיר וכו', הלא נרסי דברי רש"י, וכן נראה מדברי התוס' ע"ש, והשתא

שיטה מקובצת לקדש בו את האשה. ולא"ת והא כתיב בהיה בקדש הקדשים תאכלנו, י"ל דלמקדש מתנות קלי דיהי מידי דאכילה: **תוד"ה** זה גזל הגר כו' ומיהו לא הכתוב לארון כאן שפני מחלוקתו של קרח, ולא"ת מלי לאתמה לגרסת כי נמצא דעשנים מפני מחלוקתו של קרח

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com